

UNIA EUROPEJSKA

PARLAMENT EUROPEJSKI

RADA

Bruksela, 27 lutego 2014 r.
(OR. en)

2011/0405 (COD)

PE-CONS 126/13

COEST 391
COMAG 124
PESC 1487
RELEX 1131
FIN 913
CADREFIN 353
DEVGEN 321
CODEC 2867

AKTY USTAWODAWCZE I INNE INSTRUMENTY

Dotyczy: ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
ustanawiające Europejski Instrument Sąsiedztwa

ROZPORZĄDZENIE
PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) NR .../2014

z dnia

ustanawiające Europejski Instrument Sąsiedztwa

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 209 ust. 1 i art. 212 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego¹,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą³,

¹ Dz.U. C 11 z 15.1.2013, s. 77.

² Dz.U. C 391 z 18.12.2012, s. 110.

³ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 11 grudnia 2013 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z dnia

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Niniejsze rozporządzenie ustanawia Europejski Instrument Sąsiedztwa (ENI) jako jeden z instrumentów bezpośrednio wspierających politykę zewnętrzną Unii Europejskiej. Zastępuje ono rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1638/2006¹, które straciło moc w dniu 31 grudnia 2013 r.
- (2) Art. 8 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) stanowi, że Unia rozwija szczególne stosunki z państwami z nią sąsiadującymi, dążąc do utworzenia przestrzeni dobrobytu i dobrego sąsiedztwa, opartej na wartościach Unii i charakteryzującej się bliskimi i pokojowymi stosunkami opartymi na współpracy.
- (3) W ramach europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) Unia oferuje sąsiadującym z nią krajom europejskim uprzywilejowane stosunki, oparte na wzajemnym zobowiązaniu do przestrzegania i propagowania takich wartości jak demokracja i prawa człowieka, praworządność, dobre rządy oraz zasady gospodarki rynkowej i trwały rozwój gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu. EPS stanowi ponadto, w stosownych przypadkach, ramy dla większej mobilności i bardziej intensywnych kontaktów międzyludzkich, zwłaszcza poprzez umowy o ułatwieniach wizowych i umowy o readmisji oraz, na zasadzie indywidualnej, za pomocą liberalizacji systemu wizowego.

¹ Rozporządzenie (WE) nr 1638/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 października 2006 r. określające przepisy ogólne w sprawie ustanowienia Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (Dz.U. L 310 z 9.11.2006, s. 1).

- (4) Od czasu jej zapoczątkowania EPS pozwoliła zacieśnić stosunki z krajami partnerskimi i przyniosła wymierne korzyści zarówno Unii, jak i jej partnerom, w tym rozpoczęcie inicjatyw regionalnych i wspieranie demokratyzacji w europejskim sąsiedztwie. Kilka znaczących wydarzeń w europejskim sąsiedztwie doprowadziło do wszechstronnego przeglądu strategicznego EPS w 2011 r. Przegląd ten przewiduje między innymi większe wsparcie dla partnerów zdecydowanych budować demokratyczne społeczeństwa i podejmujących reformy zgodnie z podejściem motywacyjnym („więcej za więcej”) i zasadą wzajemnej rozliczalności, a także zgodnie z koncepcją partnerstwa ze społeczeństwami oraz bardziej zróżnicowanym i dostosowanym do indywidualnych potrzeb podejściem do poszczególnych krajów partnerskich. Niniejsze rozporządzenie powinno ustanowić wyraźne powiązania między ramami EPS a wsparciem, które ma być udzielone na mocy niniejszego rozporządzenia.
- (5) Niniejsze rozporządzenie powinno wspierać realizację inicjatyw politycznych, które ukształtowały EPS; są to: Partnerstwo Wschodnie pomiędzy Unią a jej wschodnimi sąsiadami, partnerstwo na rzecz demokracji i wspólnego dobrobytu oraz Unia dla Śródziemnomorza w południowym sąsiedztwie. Wszystkie te inicjatywy mają strategiczne znaczenie i w równym stopniu zapewniają ważne ramy polityki ukierunkowanej na zacieśnienie stosunków z krajami partnerskimi oraz stosunków między tymi krajami, w oparciu o zasady wzajemnej rozliczalności, współodpowiedzialności i poczucia obowiązku. Niniejsze rozporządzenie powinno także wspierać wdrażanie współpracy regionalnej w całym europejskim sąsiedztwie, prowadzonej między innymi w ramach polityki wymiaru północnego lub synergii czarnomorskiej, jak również, przede wszystkim w przypadku współpracy transgranicznej, aspekty zewnętrzne strategii makroregionalnych.

- (6) Cele niniejszego rozporządzenia należy realizować przy właściwym zaangażowaniu partnerów w zakresie działań zewnętrznych, w tym organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych, w przygotowanie, wdrażanie i monitorowanie unijnego wsparcia, z uwzględnieniem znaczenia, jakie ma rola tych podmiotów. Niniejsze rozporządzenie powinno także wspierać zwiększanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego do gwarantowania rzeczywistej rozliczalności i odpowiedzialności na szczeblu krajowym; powinno również umożliwiać tym organizacjom pełnoprawny udział w procesie demokratyzacji.
- (7) Niniejsze rozporządzenie uznaje szczególny status Federacji Rosyjskiej zarówno jako sąsiada Unii, jak i strategicznego partnera w regionie.
- (8) W celu propagowania zintegrowanego i trwałego rozwoju regionalnego sąsiadujących obszarów przygranicznych i współpracy między nimi oraz harmonijnej integracji terytorialnej w całej Unii i z państwami sąsiadującymi, zarówno niniejsze rozporządzenie, jak i Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR) powinny zapewniać wsparcie dla programów współpracy transgranicznej między państwami członkowskimi z jednej strony a krajami partnerskimi lub Federacją Rosyjską z drugiej strony („innymi krajami uczestniczącymi we współpracy transgranicznej”), realizowanych wzdłuż granic zewnętrznych Unii. Aby zapewnić skuteczne wdrożenie współpracy transgranicznej, istotne jest, by w stosownych przypadkach zharmonizować procedury z procedurami obowiązującymi w ramach Europejskiej współpracy terytorialnej.

- (9) Ponadto ważne jest stymulowanie i ułatwianie współpracy między Unią a jej partnerami i innymi krajami uczestniczącymi, w imię ich obopólnych korzyści, w szczególności przez jak najlepszą i jak najskuteczniejszą koordynację zapewnianych zasobów i gromadzenie wkładów z wewnętrznych i zewnętrznych instrumentów budżetu Unii, w szczególności na potrzeby współpracy transgranicznej i projektów współpracy regionalnej, projektów infrastrukturalnych o znaczeniu dla Unii obejmujących państwa sąsiadujące, oraz na potrzeby innych obszarów współpracy.
- (10) Jednostki terytorialne położone wzdłuż granic i należące do krajów Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz stosowne jednostki terytorialne w krajach beneficjentach wymienionych w załączniku I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego (UE) nr .../2014^{1*} także powinny mieć możliwość uczestniczenia we współpracy transgranicznej. Uczestnictwo krajów EOG w programach współpracy transgranicznej powinno nadal opierać się na zasobach własnych tych krajów.
- (11) Oczekuje się, że państwa członkowskie, kraje partnerskie i inne kraje uczestniczące, biorące udział we współpracy transgranicznej i współpracy regionalnej, zapewnią współfinansowanie. Umocni to odpowiedzialność krajową, zwiększy zasoby finansowe pozostające do dyspozycji tych programów oraz ułatwi uczestnictwo lokalnym zainteresowanym stronom.
- (12) W celu ujednolicenia terminologii stosowanej w niniejszym rozporządzeniu z terminologią stosowaną na potrzeby Europejskiej współpracy terytorialnej, dokumenty wykonawcze dotyczące programów współpracy transgranicznej należy nazwać wspólnymi programami operacyjnymi.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2014 z dnia ... ustanawiające Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II) (Dz.U. L ...).

* Dz.U.: proszę wstawić w tekście numer oraz uzupełnić w przypisie datę i odniesienie do publikacji w Dz.U. rozporządzenia w dokumencie PE-CONS 123/13 (2011/0404 (COD)).

- (13) Wsparcie, które ma być udzielane państwom sąsiadującym w ramach ustanowionych przez EPS, powinno być spójne z celami i zasadami unijnych polityk zewnętrznych, a zwłaszcza z polityką rozwojową Unii oraz z jej wspólną polityką zagraniczną i bezpieczeństwa. Należy także zapewnić spójność z wymiarami zewnętrznymi unijnych polityk i instrumentów wewnętrznych.
- (14) Unia powinna dążyć do jak najskuteczniejszego wykorzystania dostępnych zasobów w celu optymalizacji wpływu prowadzonych przez nią działań zewnętrznych. Cel ten należy osiągnąć poprzez spójność i komplementarność unijnych instrumentów na rzecz działań zewnętrznych oraz tworzenie synergii między ENI, innymi unijnymi instrumentami na rzecz finansowania działań zewnętrznych i innymi politykami Unii. Powinno to również pociągać za sobą wzajemne wzmacnianie programów opracowanych w ramach instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych.
- (15) Dla stosunków z sąsiadującymi krajami śródziemnomorskimi z Afryki Północnej znaczenie ma wspólna strategia UE–Afryka.
- (16) Unia i jej państwa członkowskie powinny zapewnić większą spójność, skuteczność i komplementarność swoich odpowiednich polityk odnoszących się do współpracy z państwami sąsiadującymi. Aby zapewnić wzajemne uzupełnianie i umacnianie się współpracy Unii oraz współpracy państw członkowskich, należy ustanowić wspólne programowanie, które powinno się stosować zawsze, gdy zachodzi taka możliwość i gdy takie programowanie jest stosowne. Należy także zapewnić właściwą współpracę i koordynację działań z innymi darczyńcami spoza Unii.

- (17) Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia należy co do zasady dostosować do odpowiednich krajowych lub lokalnych strategii i środków krajów partnerskich i, w stosownych przypadkach, do takich strategii i środków Federacji Rosyjskiej.
- (18) Komisja powinna dążyć do jak najefektywniejszego wykorzystania dostępnych zasobów, wykorzystując instrumenty finansowe zapewniające efekt dźwigni. Efekt taki można by zwiększyć, umożliwiając wykorzystanie i ponowne wykorzystanie środków finansowych zainwestowanych i generowanych przy pomocy instrumentów finansowych.
- (19) Walka ze zmianą klimatu to jedno z większych wyzwań stojących przed Unią, które wymaga podjęcia pilnych działań na skalę międzynarodową. Zgodnie z zamiarem wyrażonym w komunikacie Komisji z dnia 29 czerwca 2011 r. zatytułowanym "Budżet dla Europy 2020", dotyczącym podniesienia co najmniej do 20 % części budżetu Unii przeznaczonej na działania w dziedzinie klimatu, niniejsze rozporządzenie powinno przyczynić się do osiągnięcia tego celu.
- (20) Stabilne ramy współpracy z państwami sąsiadującymi w dziedzinie energii i zasobów, spójne z unijnymi przepisami o rynku wewnętrznym, przyczyniają się do zwiększenia bezpieczeństwa Unii w tej dziedzinie.
- (21) Przekrojowymi celami wszystkich działań podejmowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia są: równouprawnienie płci, prawa osób należących do mniejszości oraz zwalczanie dyskryminacji i nierówności.

- (22) W stosunkach z partnerami na całym świecie Unia angażuje się w propagowanie godnej pracy i sprawiedliwości społecznej oraz ratyfikacji i skutecznego wdrożenia uznanych na szczeblu międzynarodowym norm pracy, w tym zlikwidowania pracy dzieci,, a także ratyfikacji i skutecznego wdrożenia wielostronnych umów środowiskowych.
- (23) W niniejszym rozporządzeniu określa się pulę środków finansowych na okres jego stosowania, stanowiącą – dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej – główną kwotę odniesienia w rozumieniu pkt 17 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 2 grudnia 2013 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami¹.
- (24) Należy chronić interesy finansowe Unii z zastosowaniem proporcjonalnych środków w całym cyklu wydatkowania, w tym poprzez zapobieganie nieprawidłowościom, ich wykrywanie i prowadzenie dochodzeń w ich sprawie, odzyskiwanie środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub niewłaściwie wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, poprzez nakładanie kar. Działania te należy prowadzić zgodnie z mającymi zastosowanie umowami zawartymi z organizacjami międzynarodowymi i państwami trzecimi.

¹ Dz.U. C 373 z 20.12.2013, s. 1.

- (25) W celu dostosowania unijnego wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do zmian wykazu priorytetów unijnego wsparcia udzielanego na mocy niniejszego rozporządzenia i przydziałów środków finansowych według rodzaju programu. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów. Przygotowując i opracowując akty delegowane, Komisja powinna zapewnić jednoczesne, terminowe i odpowiednie przekazywanie stosownych dokumentów Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
- (26) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze.
- (27) Uprawnienia wykonawcze dotyczące wieloletnich jednolitych ram wsparcia, innych dokumentów programowych oraz przepisów wykonawczych określających przepisy szczegółowe dotyczące wdrożenia współpracy transgranicznej, należy wykonywać zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011¹.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

- (28) Ze względu na charakter tych aktów wykonawczych, w szczególności ich charakter dotyczący kształtowania polityki lub ich skutki finansowe, do ich przyjęcia powinna być zasadniczo stosowana procedura sprawdzająca, z wyjątkiem środków o małej skali finansowej.
- (29) Wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych są określone w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2014¹.
- (30) Organizacja i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) są ustanowione w decyzji Rady 2010/427/UE².

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2014 z dnia ... ustanawiające wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych (Dz.U. L ...).

* Dz.U.: proszę wstawić w tekście numer oraz uzupełnić w przypisie datę i odniesienie do publikacji w Dz.U. rozporządzenia w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)).

² Decyzja Rady 2010/427/UE z dnia 26 lipca 2010 r. określająca organizację i zasady funkcjonowania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (Dz.U. L 201 z 3.8.2010, s. 30).

- (31) Unia ma najlepsze możliwości, by zapewnić wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia krajom w ramach europejskiego sąsiedztwa, w których jednym z podstawowych celów polityki jest dostosowanie do przepisów i norm obowiązujących w Unii. Istnieją formy szczególnego wsparcia, które można zapewnić wyłącznie na poziomie Unii. Doświadczenia państw członkowskich w zakresie transformacji także mogą przyczynić się do powodzenia reform w krajach objętych EPS oraz do propagowania uniwersalnych wartości w europejskim sąsiedztwie.
- (32) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia nie mogą zostać osiągnięte w wystarczającym stopniu przez państwa członkowskie, natomiast z uwagi na skalę i skutki działań możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, Unia może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 TUE. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (33) Właściwe jest dostosowanie okresu stosowania niniejszego rozporządzenia do okresu stosowania rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013¹. Niniejsze rozporządzenie powinno być zatem stosowane od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

¹ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 1311/2013 z dnia 2 grudnia 2013 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2014–2020 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 884).

TYTUŁ I

CELE I ZASADY

Artykuł 1

Ogólny cel i zakres zastosowania

1. Niniejsze rozporządzenie ustanawia Europejski Instrument Sąsiedztwa (ENI) z myślą o dalszym dążeniu do przestrzeni wspólnego dobrobytu i dobrego sąsiedztwa, obejmującej Unię oraz kraje i terytoria wymienione w załączniku I („kraje partnerskie”), w drodze rozwijania szczególnych stosunków opartych na współpracy, pokoju i bezpieczeństwie, wzajemnej rozliczalności oraz wspólnym zaangażowaniu na rzecz uniwersalnych wartości: demokracji, praworządności i poszanowania praw człowieka zgodnie z TUE.
2. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia jest wykorzystywane z korzyścią dla krajów partnerskich i obszarów uczestniczących we współpracy transgranicznej. Może być ono także wykorzystywane z obopólną korzyścią dla Unii i krajów partnerskich.
3. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia można również wykorzystać w celu umożliwienia Federacji Rosyjskiej uczestnictwa w programach współpracy transgranicznej, współpracy regionalnej z udziałem Unii, a także w stosownych programach wielonarodowych, w tym współpracy w dziedzinie edukacji, w szczególności wymian studenckich.

4. Unia propaguje, rozwija i umacnia takie wartości, jak wolność, demokracja, powszechność i niepodzielność oraz poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, a także zasady równości i praworządności, stanowiące jej podstawy, prowadząc dialog i współpracę z państwami trzecimi w zgodzie z zasadami prawa międzynarodowego. W związku z tym finansowanie na podstawie niniejszego rozporządzenia musi być zgodne z tymi wartościami i zasadami, a także ze zobowiązaniami Unii na mocy prawa międzynarodowego, z uwzględnieniem stosownych polityk i stanowisk Unii.

Artykuł 2

Szczegółowe cele unijnego wsparcia

1. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia koncentruje się na wspieraniu ściślejszej współpracy politycznej, głębokiej i trwałej demokracji, stopniowej integracji gospodarczej oraz zacieśnianiu partnerstwa ze społeczeństwami w stosunkach Unii z krajami partnerskimi oraz, w szczególności, realizacji umów o partnerstwie i współpracy, układów o stowarzyszeniu lub innych istniejących i przyszłych umów oraz wspólnie uzgodnionych planów działań lub równoważnych dokumentów.

2. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia jest przede wszystkim ukierunkowane na:
- a) propagowanie praw człowieka i podstawowych wolności, praworządności, zasad równości i walki z wszelkimi formami dyskryminacji, ustanowienie głębokiej i trwałej demokracji, propagowanie dobrych rządów, walkę z korupcją, wzmocnienie zdolności instytucjonalnych na wszystkich szczeblach oraz rozwój dobrze prosperującego społeczeństwa obywatelskiego z udziałem partnerów społecznych;
 - b) osiągnięcie stopniowej integracji z unijnym rynkiem wewnętrznym oraz zacieśnionej współpracy sektorowej i międzysektorowej, również za sprawą zbliżenia przepisów i konwergencji regulacyjnej z unijnymi normami oraz innymi stosownymi normami międzynarodowymi, a także lepszego dostępu do rynku między innymi przez pogłębione i kompleksowe strefy wolnego handlu, powiązany rozwój instytucjonalny i inwestycje, głównie w obszarze wzajemnych połączeń;
 - c) stwarzanie warunków sprzyjających lepszej organizacji legalnej migracji i wspieraniu dobrze zarządzanej mobilności ludzi, realizacji istniejących lub przyszłych umów zawartych zgodnie z globalnym podejściem do kwestii migracji i mobilności, a także propagowaniu kontaktów międzyludzkich, w szczególności w odniesieniu do działalności kulturalnej, edukacyjnej, zawodowej i sportowej;

- d) wspieranie inteligentnego, trwałego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu we wszystkich aspektach; ograniczanie ubóstwa, w tym poprzez rozwój sektora prywatnego, i ograniczanie wykluczenia społecznego; wspieranie budowania zdolności w dziedzinie nauki, kształcenia, w szczególności szkolnictwa wyższego, technologii, badań naukowych i innowacji; propagowanie wewnętrznej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; wspieranie rozwoju obszarów wiejskich; propagowanie zdrowia publicznego; oraz wspieranie ochrony środowiska, działań w dziedzinie klimatu oraz odporności na katastrofy;
 - e) promowanie budowy zaufania, dobrosąsiedzkich stosunków i innych działań przyczyniających się do zapewnienia bezpieczeństwa pod każdą postacią oraz zapobiegania konfliktom – w tym konfliktom przedłużającym się – i ich rozwiązywanie;
 - f) wzmacnianie współpracy subregionalnej, regionalnej oraz obejmującej całe europejskie sąsiedztwo, jak również współpracy transgranicznej.
3. Postępy w realizacji szczegółowych celów określonych w ust. 1 i 2 mierzy się przede wszystkim przy pomocy odpowiednich unijnych sprawozdań okresowych dotyczących wdrażania EPS; w przypadku ust. 2 lit. a), d) i e) – przy zastosowaniu odpowiednich wskaźników ustanowionych przez międzynarodowe organizacje i inne właściwe organy; w przypadku ust. 2 lit. b), c) i d) – z uwzględnieniem zakresu przejęcia unijnych ram regulacyjnych przez kraje partnerskie, stosownie do przypadku; natomiast w przypadku ust. 2 lit. c) i f) – z uwzględnieniem liczby stosownych umów i działań w ramach współpracy.

Wskaźniki stosowane do pomiaru postępów w realizacji szczegółowych celów zostają ustalone wcześniej, są jasne, przejrzyste i, w stosownych przypadkach, dostosowane do konkretnych krajów i mierzalne; obejmują one między innymi odpowiednio monitorowane demokratyczne wybory, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, niezależne sądownictwo, współpracę w kwestiach wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, poziom korupcji, przepływy handlowe, równouprawnienie płci oraz wskaźniki umożliwiające pomiar wewnętrznych nierówności gospodarczych, w tym poziomów zatrudnienia.

4. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia można również wykorzystywać w innych stosownych obszarach, jeżeli takie działanie jest zgodne z ogólnymi celami EPS.

Artykuł 3

Ramy polityki

1. Ogólne ramy polityki w odniesieniu do niniejszego rozporządzenia do celów programowania i wdrażania unijnego wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia obejmują – z poszanowaniem zasady odpowiedzialności – umowy o partnerstwie i współpracy, układy o stowarzyszeniu oraz inne istniejące lub przyszłe umowy ustanawiające stosunki z krajami partnerskimi, odpowiednie komunikaty Komisji, konkluzje Rady Europejskiej i konkluzje Rady, jak również stosowne oświadczenia z posiedzeń na szczycie lub wnioski z posiedzeń ministerialnych z krajami partnerskimi w ramach EPS, w tym w kontekście Partnerstwa Wschodniego i Unii dla Śródziemnomorza, jak również stosowne rezolucje Parlamentu Europejskiego.

2. Podstawowymi punktami odniesienia dla ustalania priorytetów unijnego wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz oceny postępów, o której mowa w art. 2 ust. 3, są plany działania lub inne równoważne wspólnie uzgodnione dokumenty, takie jak agendy stowarzyszeniowe między krajami partnerskimi i Unią w formule dwustronnej i wielostronnej, w tym, w stosownych przypadkach, w ramach Partnerstwa Wschodniego i południowego wymiaru EPS.
3. W przypadku braku określonych w ust. 1 umów między Unią a krajami partnerskimi, unijne wsparcie może zostać udzielone na podstawie niniejszego rozporządzenia, jeżeli okaże się ono przydatne do realizacji celów polityki Unii; wsparcie takie programuje się w oparciu o te cele, z uwzględnieniem potrzeb konkretnego kraju.

Artykuł 4

Zróżnicowanie, partnerstwo i współfinansowanie

1. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia każdemu krajowi partnerskiemu zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. a) opiera się na podejściu motywacyjnym i jest zróżnicowane pod względem formy i kwot, z uwzględnieniem wszystkich wymienionych niżej elementów, odzwierciedlając następujące czynniki dotyczące danego kraju partnerskiego:
 - a) jego potrzeby, z zastosowaniem takich wskaźników, jak liczba ludności i poziom rozwoju;
 - b) jego zaangażowanie w realizację wspólnie uzgodnionych celów reform politycznych, gospodarczych i społecznych oraz postępy w tym zakresie;

- c) jego zaangażowanie w budowanie głębokiej i trwałej demokracji i postępy w tym zakresie;
- d) partnerstwo z Unią, w tym poziom ambicji w zakresie takiego partnerstwa;
- e) jego zdolność absorpcji unijnego wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia i potencjalny wpływ tego wsparcia.

Wsparcie takie zostaje odzwierciedlone w wieloletnich dokumentach programowych, o których mowa w art. 7.

2. Po przyjęciu dokumentów programowych określonych w art. 7 i bez uszczerbku dla pozostałych elementów wymienionych w ust. 1 niniejszego artykułu, wysokość dostępnych środków oferowanych krajom partnerskim dostosowuje się zasadniczo do czynionych przez nie postępów w budowaniu i umacnianiu głębokiej i trwałej demokracji oraz w realizacji uzgodnionych celów reform politycznych, gospodarczych i społecznych, zgodnie z podejściem motywacyjnym.

W przypadku tzw. programów parasolowych obejmujących wiele krajów udział ten określa się na podstawie postępów, jakie kraje partnerskie czynią w budowaniu głębokiej i trwałej demokracji, biorąc również pod uwagę ich postępy w realizacji uzgodnionych celów reform, przyczyniających się do budowania głębokiej i trwałej demokracji.

Postępy krajów partnerskich podlegają regularnej ocenie, w szczególności poprzez sprawozdania z postępów w ramach EPS, które przedstawiają tendencje w zestawieniu z poprzednimi latami.

Udzielenie wsparcia można zrewidować w przypadku poważnego lub trwałego pogorszenia.

3. Podejście motywacyjne nie ma zastosowania do wsparcia na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, kontaktów międzyludzkich, w tym współpracy między władzami lokalnymi, wsparcia na rzecz poprawy przestrzegania praw człowieka ani środków wsparcia związanych z sytuacjami kryzysowymi. W przypadku poważnego lub trwałego pogorszenia, wsparcie takie można zwiększyć.
4. Podejście motywacyjne stosowane na mocy niniejszego rozporządzenia jest przedmiotem regularnej wymiany poglądów na forum Parlamentu Europejskiego i Rady.
5. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia co do zasady uzgadnia się we współpracy partnerskiej z beneficjentami. Taka partnerska współpraca zakłada udział, stosownie do przypadku, następujących zainteresowanych podmiotów w przygotowywaniu, wdrażaniu i monitorowaniu wsparcia unijnego:
 - a) władz krajowych i lokalnych; oraz
 - b) organizacji społeczeństwa obywatelskiego,w tym poprzez konsultacje i dostęp – w stosownym czasie – do właściwych informacji, co pozwala tym podmiotom odgrywać istotną rolę w tym procesie.

6. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia jest co do zasady współfinansowane przez kraje partnerskie i inne kraje uczestniczące ze środków publicznych, wkładów beneficjentów lub z innych źródeł. W odpowiednio uzasadnionych przypadkach oraz w przypadkach gdy zachodzi konieczność wsparcia rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i podmiotów niepublicznych, zwłaszcza małych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, wymogi dotyczące współfinansowania mogą zostać uchylone, bez uszczerbku dla przestrzegania pozostałych warunków określonych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012¹.

Artykuł 5

Spójność i koordynacja darczyńców

1. Wykonując niniejsze rozporządzenie, należy zapewnić spójność z wszystkimi obszarami działań zewnętrznych Unii oraz z innymi stosownymi obszarami unijnej polityki. W tym celu podstawą dla działań finansowanych na podstawie niniejszego rozporządzenia, w tym działań zarządzanych przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI), są dokumenty dotyczące polityki współpracy, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2, jak również określone interesy Unii, jej priorytety i strategie polityczne. Działania takie muszą uwzględniać zobowiązania wynikające z umów wielostronnych i międzynarodowych konwencji, których Unia i kraje partnerskie są stronami.
2. Unia, państwa członkowskie i EBI zapewniają spójność wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia z innym wsparciem udzielanym przez Unię, państwa członkowskie i europejskie instytucje finansowe.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

3. Unia i państwa członkowskie koordynują swoje odpowiednie programy wsparcia w celu zwiększenia skuteczności i efektywności w udzielaniu wsparcia oraz w zakresie dialogu politycznego, a także w celu zapobiegania dublowaniu finansowania, zgodnie z zasadami ustalonymi w odniesieniu do wzmacniania koordynacji operacyjnej w dziedzinie wsparcia zewnętrznego oraz w odniesieniu do harmonizacji polityk i procedur. Koordynacja obejmuje regularne konsultacje i częstą wymianę stosownych informacji na poszczególnych etapach cyklu udzielania wsparcia, zwłaszcza w terenie. Wspólne programowanie stosuje się zawsze, gdy jest to możliwe i właściwe. Gdy nie ma takiej możliwości, rozważa się możliwość zastosowania innych uzgodnień, takich jak współpraca w drodze delegowania i umowy o przeniesieniu, aby zapewnić jak najwyższy stopień koordynacji.

Komisja przedstawia sprawozdania dotyczące wspólnego programowania prowadzonego z państwami członkowskimi w ramach sprawozdania, o którym mowa w art 17 rozporządzenia (UE) nr .../2014^{*}, a także – jeżeli nie zrealizowano w pełni wspólnego programowania – umieszcza w nich zalecenia.

4. Unia podejmuje w porozumieniu z państwami członkowskimi działania – w tym konsultacje na wczesnym etapie procesu programowania – konieczne do zapewnienia komplementarności, prawidłowej koordynacji i współpracy z wielostronnymi i regionalnymi organizacjami i podmiotami, w tym z europejskimi instytucjami finansowymi, międzynarodowymi instytucjami finansowymi, agencjami Organizacji Narodów Zjednoczonych, funduszami i programami, fundacjami prywatnymi i politycznymi oraz z darczyńcami spoza Unii.
5. Dokumenty, o których mowa w art. 7 ust. 2 i 3, odnoszą się – w możliwym zakresie – także do działań innych unijnych darczyńców.

* Dz.U.: proszę wstawić w tekście numer rozporządzenia w dokumencie PE-CONS 130/13 (2011/0415 (COD)).

TYTUŁ II

PROGRAMOWANIE INDYKATYWNE I PRZYDZIAŁ ŚRODKÓW FINANSOWYCH

Artykuł 6

Rodzaje programów

1. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia programuje się, sporządzając:
 - a) programy dwustronne obejmujące unijne wsparcie dla jednego kraju partnerskiego;
 - b) programy wielonarodowe dotyczące wyzwań wspólnych dla wszystkich lub kilku krajów partnerskich, w oparciu o priorytety Partnerstwa Wschodniego i południowego wymiaru EPS oraz z uwzględnieniem prac prowadzonych w kontekście Unii dla Śródziemnomorza, a także współpracy regionalnej i subregionalnej, przede wszystkim między co najmniej dwoma krajami partnerskimi, również w ramach wymiaru północnego i synergii czarnomorskiej. Może to obejmować Federację Rosyjską zgodnie z art. 1 ust. 3;
 - c) programy współpracy transgranicznej dotyczące współpracy między co najmniej jednym państwem członkowskim, z jednej strony, a co najmniej jednym krajem partnerskim lub z Federacją Rosyjską („inne kraje uczestniczące we współpracy transgranicznej”), z drugiej strony, realizowanej przy ich wspólnej części zewnętrznej granicy Unii.

2. Priorytety unijnego wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia przedstawiono w załączniku II.
3. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia wdraża się zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr .../2014* oraz, w odniesieniu do programów, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. c) niniejszego rozporządzenia, również zgodnie z przepisami wykonawczymi określającymi przepisy szczegółowe dotyczące wdrożenia współpracy transgranicznej, o których mowa w art. 12 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 7

Programowanie i indykatywny przydział środków finansowych dla krajowych i wielonarodowych programów indykatywnych

1. Indykatywne przydziały środków finansowych dla programów krajowych ustala się na podstawie kryteriów określonych w art. 4 ust. 1.
2. W odniesieniu do krajów, w przypadku których istnieją dokumenty określone w art. 3 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, przyjmuje się wszechstronne wieloletnie jednolite ramy wsparcia zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr .../2014*. W tych ramach:
 - a) dokonuje się przeglądu postępów poczynionych w zakresie ram polityki i realizacji uprzednio uzgodnionych celów, a także odnotowuje się aktualny stan stosunków między Unią a danym krajem partnerskim, w tym poziom ambicji w zakresie partnerstwa danego kraju z Unią;

* Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

- b) określa się cele i priorytety unijnego wsparcia, wybrane głównie spośród tych zawartych w dokumentach, o których mowa w art. 3 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, oraz w strategiach lub planach krajów partnerskich, jeżeli te strategie i plany są zgodne z ogólnymi ramami polityki, i w przypadku których w regularnej ocenie dokonywanej przez Unię wykazano potrzebę udzielenia wsparcia;
- c) wskazuje się spodziewane wyniki; oraz
- d) określa się indykatywny poziom finansowania w rozbiciu na priorytety.

Indykatywne przydziały środków finansowych dla poszczególnych jednolitych ram wsparcia zostają przedstawione w formie przedziału o rozpiętości nieprzekraczającej 20 % tych przydziałów.

Czas obowiązywania jednolitych ram wsparcia zasadniczo odpowiada czasowi obowiązywania stosownego dokumentu, o którym mowa w art. 3 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

3. W odniesieniu do krajów, w przypadku których nie istnieją dokumenty określone w art. 3 ust. 2 niniejszego rozporządzenia, przyjmuje się wszechstronny dokument programowy obejmujący strategię oraz wieloletni program indykatywny; odbywa się to zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr .../2014* .
W dokumencie tym:

- a) określa się strategię reagowania Unii, opierając się przy tym na analizie sytuacji danego kraju, jego stosunków z Unią oraz na strategiach lub planach krajów partnerskich, jeżeli te strategie lub plany są zgodne z ogólnymi ramami polityki;

* Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

- b) określa się cele i priorytety unijnego wsparcia;
- c) wskazuje się spodziewane wyniki; oraz
- d) określa się indykatorywny poziom finansowania w rozbiciu na priorytety.

Towarzyszące indykatorywne przydziały środków finansowych zostają przedstawione w formie przedziału o rozpiętości nieprzekraczającej 20 % tych przydziałów. Czas obowiązywania tego dokumentu programowego obejmuje odpowiedni okres wieloletni.

4. W odniesieniu do programów wielonarodowych przyjmuje się wszechstronny dokument programowy, obejmujący strategię oraz wieloletni program indykatorywny; odbywa się to zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr .../2014^{*}. W dokumencie tym:

- a) określa się cele i priorytety unijnego wsparcia na rzecz danego regionu lub subregionu, odzwierciedlając w stosownych przypadkach priorytety ustalone w ramach Partnerstwa Wschodniego lub Unii dla Śródziemnomorza;
- b) wskazuje się spodziewane wyniki; oraz
- c) określa się indykatorywny poziom finansowania w rozbiciu na priorytety.

Indykatorywne przydziały środków finansowych dla programów wielonarodowych ustala się na podstawie przejrzystych i obiektywnych kryteriów.

Czas obowiązywania dokumentu programowego obejmuje odpowiedni okres wieloletni.

* Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

5. Dokumenty wchodzące w zakres jednolitych ram wsparcia poddaje się w razie potrzeby przeglądowni, w tym w świetle stosownych sprawozdań okresowych Unii oraz z uwzględnieniem prac wspólnych organów ustanowionych na mocy umów z krajami partnerskimi; można je również zmieniać zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr .../2014^{*}. Dokumenty programowe, o których mowa w ust. 3 i 4 niniejszego artykułu, poddaje się przeglądowni śródkresowemu lub wówczas, gdy zachodzi taka potrzeba, i można je zmieniać zgodnie z tą samą procedurą.
6. Aby ułatwić wdrożenie podejścia motywacyjnego, o którym mowa w art. 4 ust. 2, kwota wynosząca w przybliżeniu 10 % puli środków finansowych określonej w art. 17 ust. 1 zostaje przydzielone na tzw. programy parasolowe obejmujące wiele krajów; kwota ta będzie stanowić uzupełnienie krajowych przydziałów środków finansowych, o których mowa w art. 7 ust. 2 i 3. W stosownych decyzjach Komisji ustanawiających te programy parasolowe zostają określone kraje, które mogą otrzymywać przydziały środków, przy czym faktyczne przydziały tych środków zostaną określone na podstawie postępów w budowaniu głębokiej i trwałej demokracji oraz w realizacji uzgodnionych celów reform przyczyniających się budowania głębokiej i trwałej demokracji.
7. Kiedy zachodzi potrzeba skuteczniejszego wdrożenia środków z obopólną korzyścią dla Unii i krajów partnerskich w takich obszarach, jak współpraca ponadnarodowa i wzajemne połączenia, środki finansowe przyznawane na podstawie niniejszego rozporządzenia można połączyć ze środkami objętymi innymi odpowiednimi rozporządzeniami unijnymi. W takim przypadku Komisja podejmuje decyzję o wyborze konkretnego zbioru przepisów, który ma zastosowanie do wdrażania.

^{*} Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

8. Państwa członkowskie biorą udział w procesie programowania zgodnie z art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr .../2014*. Te państwa członkowskie i inni darczyńcy, którzy zobowiązali się zaprogramować swoje wsparcie wspólnie z Unią, są szczególnie ściśle zaangażowani w ten proces. W stosownych przypadkach dokumenty programowe mogą obejmować również ich wkład.
9. W przypadku gdy państwa członkowskie i inni darczyńcy zobowiązali się wspólnie zaprogramować swoje wsparcie, jednolite ramy wsparcia oraz dokumenty programowe, o których mowa w ust. 3 i 4, można zastąpić wspólnym wieloletnim dokumentem programowym, pod warunkiem że spełnia on wymogi określone w tych ustępach.
10. W przypadku kryzysów lub zagrożeń dla demokracji, praworządności lub praw człowieka i podstawowych wolności, lub w razie wystąpienia klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka, można dokonać przeglądu *ad hoc* dokumentów programowych. Taki doraźny przegląd zapewnia zachowanie spójności między unijnymi politykami, unijnym wsparciem udzielonym na podstawie niniejszego rozporządzenia a wsparciem z innych unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych. Doraźny przegląd może skutkować przyjęciem zmienionych dokumentów programowych. W takiej sytuacji Komisja przekazuje zmienione dokumenty programowe do wiadomości Parlamentu Europejskiego i Rady w terminie jednego miesiąca od ich przyjęcia.
11. Przy programowaniu lub dokonywaniu przeglądu programów, gdy ma to miejsce po opublikowaniu sprawozdania z przeglądu śródkresowego, o którym mowa w art. 17 rozporządzenia (UE) nr .../2014*, uwzględnia się rezultaty, ustalenia i wnioski z tego sprawozdania.

* Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

TYTUŁ III

WSPÓŁPRACA TRANSGRANICZNA

Artykuł 8

Zakres geograficzny

1. Programy współpracy transgranicznej, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. c), mogą obejmować:
 - a) w przypadku granic lądowych, jednostki terytorialne odpowiadające poziomowi 3 wspólnej klasyfikacji jednostek terytorialnych do celów statystycznych (NUTS) lub równoważne, położone wzdłuż granic lądowych między państwami członkowskimi a innymi krajami uczestniczącymi we współpracy transgranicznej, bez uszczerbku dla ewentualnych korekt koniecznych w celu zapewnienia spójności i ciągłości działań w ramach współpracy i zgodnie z art. 9 ust. 4;
 - b) w przypadku granic morskich, jednostki terytorialne odpowiadające poziomowi NUTS 3 lub równoważne, położone wzdłuż granic morskich między państwami członkowskimi a innymi krajami uczestniczącymi we współpracy transgranicznej, oddalone od siebie najwyżej o 150 km, bez uszczerbku dla ewentualnych korekt koniecznych w celu zapewnienia spójności i ciągłości działań w ramach współpracy;
 - c) w przypadku wybrzeża basenu morskiego, przybrzeżne jednostki terytorialne odpowiadające poziomowi NUTS 2 lub równoważne, położone wzdłuż wybrzeża basenu morskiego wspólnego dla państw członkowskich i innych krajów uczestniczących we współpracy transgranicznej.

2. W celu zapewnienia kontynuacji istniejących systemów współpracy i w innych uzasadnionych przypadkach oraz z myślą o przyczynieniu się do osiągnięcia celów programu można zezwolić na udział we współpracy transgranicznej jednostek terytorialnych przylegających do jednostek, o których mowa w ust. 1. Warunki, na których przylegające jednostki terytorialne mogą uczestniczyć we współpracy, zostają określone we wspólnych programach operacyjnych.
3. W należycie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się udział ważnych ośrodków społecznych, gospodarczych lub kulturalnych w państwach członkowskich lub w innych krajach uczestniczących we współpracy transgranicznej, które nie przylegają do kwalifikowalnych jednostek terytorialnych, pod warunkiem że ich udział przyczynia się do realizacji celów ustanowionych w dokumencie programowym. Warunki, na których takie ośrodki mogą uczestniczyć we współpracy, zostają określone we wspólnych programach operacyjnych.
4. W przypadku gdy programy ustanowione są na mocy ust. 1 lit. b), Komisja może, w porozumieniu z uczestnikami, zaproponować rozszerzenie kwalifikowalności geograficznej na całą jednostkę terytorialną odpowiadającą poziomowi NUTS 2, na której obszarze znajduje się jednostka terytorialna odpowiadająca poziomowi NUTS 3.
5. Współpraca transgraniczna musi być spójna z celami aktualnych i przyszłych strategii makroregionalnych.

Artykuł 9

Programowanie i przydział środków finansowych na współpracę transgraniczną

1. Dokument programowy sporządza się, aby określić:
 - a) strategiczne cele, na których realizację jest ukierunkowana współpraca transgraniczna oraz priorytety i spodziewane wyniki takiej współpracy;
 - b) wykaz wspólnych programów operacyjnych, które mają zostać sporządzone;
 - c) indykatywny podział zasobów między programami obejmującymi granice lądowe i morskie, o których mowa w art. 8 ust. 1 lit. a) i b), i programami obejmującymi wybrzeże basenu morskiego, o których mowa w art. 8 ust. 1 lit. c);
 - d) indykatywne wieloletnie przydziały środków finansowych na każdy wspólny program operacyjny;
 - e) jednostki terytorialne kwalifikujące się do udziału w każdym wspólnym programie operacyjnym oraz jednostki terytorialne i ośrodki wskazane w art. 8 ust. 2, 3 i 4;
 - f) indykatywny przydział środków finansowych na wsparcie, odpowiednio, horyzontalnych działań na rzecz budowania zdolności, tworzenia sieci kontaktów i wymiany doświadczeń między programami;
 - g) wkłady w programy ponadnarodowe utworzone na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013¹, w których to programach uczestniczą kraje partnerskie lub Federacja Rosyjska.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna” (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 259).

Dokument programowy obejmuje okres siedmiu lat i jest przyjmowany przez Komisję zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr .../2014^{*}. Poddaje się go przeglądowi śródkresowemu lub wówczas, gdy zachodzi taka potrzeba, i można go zmieniać zgodnie z tą samą procedurą.

2. Wspólne programy operacyjne współfinansuje się z EFRR. Ogólną kwotę wkładu z EFRR określa się na podstawie art. 4 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013. Wykorzystanie tego wkładu podlega przepisom niniejszego rozporządzenia.
3. Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II), ustanowiony w rozporządzeniu (UE) nr .../2014^{**}, może być wykorzystany do współfinansowania wspólnych programów operacyjnych, w których uczestniczą kraje beneficjenci wymienieni w załączniku I do tego rozporządzenia. Wykorzystanie tego współfinansowania podlega przepisom niniejszego rozporządzenia.
4. Indykatywne przydziały środków finansowych na wspólne programy operacyjne określa się na podstawie obiektywnych kryteriów, w szczególności liczby mieszkańców kwalifikujących się jednostek terytorialnych określonych w art. 8 ust. 1 lit. a), b) i c). Przy określaniu indykatywnych przydziałów środków finansowych można dokonać korekt w celu odzwierciedlenia konieczności zapewnienia równowagi między wkładami z EFRR a wkładami zapewnionymi na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz innych czynników mających wpływ na intensywność współpracy, takich jak szczególne cechy charakterystyczne obszarów przygranicznych i zdolność tych obszarów do zarządzania unijnym wsparciem i jego absorpcji.

* Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

** Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia w dokumencie PE-CONS 123/13 (2011/0404 (COD)).

Artykuł 10

Wspólne programy operacyjne

1. Współpracę transgraniczną wdraża się przy pomocy wieloletnich wspólnych programów operacyjnych obejmujących współpracę dotyczącą jednej granicy lub grupy granic i działania wieloletnie służące realizacji spójnego zestawu priorytetów, które to działania mogą zostać wdrożone przy unijnym wsparciu. Podstawę wspólnych programów operacyjnych stanowią dokumenty programowe, o których mowa w art. 9 ust. 1. Zawierają one skrócony opis systemów zarządzania i kontroli obejmujących elementy, o których mowa w art. 11 ust. 2 i art. 12 ust. 2.
2. Wspólne programy operacyjne dla granic lądowych i morskich opracowywane są na odpowiednim poziomie terytorialnym dla każdej granicy i obejmują kwalifikujące się jednostki terytorialne należące do co najmniej jednego państwa członkowskiego i co najmniej jednego innego kraju uczestniczącego we współpracy transgranicznej.
3. Wspólne programy operacyjne dla wybrzeży basenów morskich mają charakter wielostronny, są opracowywane na odpowiednim poziomie terytorialnym i obejmują kwalifikujące się jednostki terytorialne położone wzdłuż wybrzeża wspólnego basenu morskiego należącego do kilku krajów uczestniczących, w tym co najmniej jednego państwa członkowskiego i jednego innego kraju uczestniczącego we współpracy transgranicznej. Mogą one obejmować dwustronne działania służące wspieraniu współpracy między państwem członkowskim a innym krajem uczestniczącym we współpracy transgranicznej.

4. W ciągu roku od zatwierdzenia dokumentu programowego, o którym mowa w art. 9 ust. 1, oraz po przyjęciu przepisów wykonawczych określających przepisy szczegółowe dotyczące wdrożenia współpracy transgranicznej kraje uczestniczące wspólnie przedkładają Komisji propozycje dotyczące wspólnych programów operacyjnych. Komisja przyjmuje w terminie określonym w przepisach wykonawczych każdy wspólny program operacyjny po przeprowadzeniu oceny jego zgodności z niniejszym rozporządzeniem, z dokumentem programowym oraz z przepisami wykonawczymi. W terminie jednego miesiąca od przyjęcia wspólnych programów operacyjnych Komisja przedstawia je do wiadomości Parlamentowi Europejskiemu i państwom członkowskim.
5. Obszary w krajach innych niż państwa członkowskie lub inne kraje uczestniczące we współpracy transgranicznej, które to obszary przylegają do kwalifikujących się regionów określonych w art. 8 ust. 1 lit. a) i b) lub które są położone wzdłuż wybrzeża wspólnego basenu morskiego, gdzie realizowany jest wspólny program operacyjny, mogą być objęte wspólnym programem operacyjnym i korzystać z unijnego wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia na warunkach określonych w dokumencie programowym, o którym mowa w art. 9 ust. 1.
6. Komisja i kraje uczestniczące podejmują właściwe środki w celu zapewnienia, by programy współpracy transgranicznej, w szczególności dotyczące wybrzeża basenu morskiego, ustanowione na mocy niniejszego rozporządzenia i programy współpracy ponadnarodowej ustanowione na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1299/2013 mające częściowo pokrywający się zasięg geograficzny, w pełni się uzupełniały i wzajemnie się umacniały.

7. Wspólne programy operacyjne mogą zostać poddane przeglądowi z inicjatywy krajów uczestniczących lub Komisji z takich powodów, jak:
- a) zmiany priorytetów współpracy lub zmiany o charakterze społeczno-gospodarczym;
 - b) skutki wdrażania danych środków i wyniki uzyskane w następstwie monitorowania i oceny;
 - c) konieczność dostosowania kwot dostępnych środków finansowych i realokacji zasobów.
8. Do końca roku kalendarzowego następującego po roku przyjęcia wspólnych programów operacyjnych Komisja zawiera z innymi krajami uczestniczącymi we współpracy transgranicznej umowę finansową. Umowa finansowa zawiera przepisy niezbędne do realizacji wspólnego programu operacyjnego i może być podpisana przez inne kraje uczestniczące i instytucję zarządzającą, o której mowa w art. 12 ust. 2 lit. c), lub kraj, w którym znajduje się instytucja zarządzająca.

W razie konieczności, kraje uczestniczące i instytucja zarządzająca zawierają umowę, np. w formie protokołu ustaleń, w celu określenia konkretnych obowiązków o charakterze finansowym oraz warunków realizacji programu dla poszczególnych krajów, w tym ich zadań i obowiązków w zakresie zarządzania i administracji.

9. Wspólny program operacyjny obejmujący więcej niż jeden inny kraj uczestniczący we współpracy transgranicznej ustanawia się, jeżeli co najmniej jeden inny kraj uczestniczący we współpracy transgranicznej podpisze umowę finansową. Inne kraje uczestniczące we współpracy transgranicznej objęte ustanowionym programem mogą do niego przystąpić w dowolnej chwili, podpisując umowę finansową.
10. Jeżeli kraj uczestniczący zobowiązuje się do współfinansowania wspólnego programu operacyjnego, w programie tym precyzuje się ustalenia i niezbędne zabezpieczenia dotyczące kontroli, zapewnienia, wykorzystania i monitorowania współfinansowania. Związaną z danym programem umowę finansową podpisują wszystkie kraje uczestniczące i instytucja zarządzająca wspólnym programem operacyjnym lub kraj, w którym znajduje się instytucja zarządzająca.
11. We wspólnych programach operacyjnych można również uwzględnić wkład finansowy z instrumentów finansowych, przy pomocy których można łączyć dotacje, lub na rzecz tych instrumentów, z zastrzeżeniem przepisów dotyczących tych instrumentów, pod warunkiem że przyczynia się to do zrealizowania priorytetów tych programów.
12. Stosując zasadę partnerstwa, kraje uczestniczące i ich władze lokalne, w stosownych przypadkach, wspólnie wybierają działania do unijnego wsparcia, które są zgodne z priorytetami i środkami wspólnego programu operacyjnego.

13. W szczególnych i należycie uzasadnionych przypadkach, gdy:
- a) wspólnego programu operacyjnego nie można przedłożyć z uwagi na problemy pojawiające się w stosunkach między krajami uczestniczącymi lub między Unią a innym krajem uczestniczącym we współpracy transgranicznej;
 - b) wspólnego programu operacyjnego nie można zrealizować z uwagi na problemy pojawiające się w stosunkach między krajami uczestniczącymi;
 - c) do dnia 30 czerwca 2017 r. kraje uczestniczące nie przedłożyły Komisji wspólnego programu operacyjnego; lub
 - d) żaden z innych krajów uczestniczących we współpracy transgranicznej zaangażowanych w dany program nie podpisał stosownej umowy finansowej do końca roku następującego po przyjęciu programu,

Komisja, po konsultacjach z zainteresowanymi państwami członkowskimi, podejmuje niezbędne działania, by umożliwić zainteresowanym państwom członkowskim wykorzystanie środków z EFRR przeznaczonych na realizację wspólnego programu operacyjnego, zgodnie z art. 4 ust. 7 i 8 rozporządzenia (UE) nr 1299/2013.

14. Zobowiązania budżetowe na działania lub programy w ramach współpracy transgranicznej, trwające dłużej niż jeden rok budżetowy, można rozłożyć na kilka lat w ratach rocznych.

Artykuł 11

Zarządzanie wspólnymi programami operacyjnymi

1. Wspólne programy operacyjne realizuje się zwykle metodą zarządzania dzielonego z państwami członkowskimi. Kraje uczestniczące mogą jednak zaproponować realizację w trybie zarządzania pośredniego, przez podmiot wymieniony w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 966/2012 i zgodnie z przepisami wykonawczymi, o których mowa w art. 12 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.
2. Na podstawie dostępnych informacji Komisja upewnia się, czy państwo członkowskie, w przypadku zarządzania dzielonego, albo inny kraj uczestniczący we współpracy transgranicznej lub organizacja międzynarodowa, w przypadku zarządzania pośredniego, utworzyły i stosują systemy zarządzania i kontroli, zgodne z przepisami rozporządzenia (UE, Euratom) nr 966/2012, niniejszego rozporządzenia i z jego przepisami wykonawczymi, o których mowa w art. 12 ust. 2 niniejszego rozporządzenia.

Dane państwa członkowskie, inne kraje uczestniczące we współpracy transgranicznej i organizacje międzynarodowe zapewniają skuteczne funkcjonowanie swoich systemów zarządzania i kontroli, legalność i prawidłowość podstawowych transakcji oraz przestrzeganie zasady należytego zarządzania finansami. Odpowiadają one za zarządzanie programami i ich kontrolę.

Komisja może zobowiązać dane państwo członkowskie, inny kraj uczestniczący we współpracy transgranicznej lub organizację międzynarodową do zbadania przedłożonej Komisji skargi dotyczącej wyboru lub realizacji działań wspieranych na podstawie niniejszego tytułu lub funkcjonowania systemów zarządzania i kontroli.

3. W celu umożliwienia należytego przygotowywania wspólnych programów operacyjnych do realizacji, wydatki poniesione po przedłożeniu Komisji wspólnych programów operacyjnych są kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2014 r.
4. W przypadku ograniczenia kwalifikowalności zgodnie z art. 8 ust. 7 rozporządzenia (UE) nr .../2014^{*}, podmiot, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, który może ogłaszać zaproszenia do składania wniosków i ofert, jest uprawniony do uznania za kwalifikowalnych oferentów, wnioskodawców i kandydatów z krajów niekwalifikujących się, lub do przyjęcia za kwalifikowalne towary o niekwalifikującym się pochodzeniu, zgodnie z art. 8 ust. 2 i art. 9 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr .../2014^{*}.

Artykuł 12

Przepisy wykonawcze dotyczące współpracy transgranicznej

1. Przepisy wykonawcze określające przepisy szczegółowe dotyczące wdrożenia przepisów niniejszego tytułu przyjmuje się zgodnie z procedurą sprawdzającą, o której mowa w art. 16 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr .../2014^{*}.

^{*} Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

2. Kwestie objęte przepisami wykonawczymi obejmują przepisy szczegółowe dotyczące między innymi:
- a) stawki i metod współfinansowania;
 - b) treści, przygotowania, zmiany i zamknięcia wspólnych programów operacyjnych;
 - c) roli i funkcji struktur programu, np. wspólnego komitetu monitorującego, instytucji zarządzającej i jej wspólnego sekretariatu technicznego, w tym ich pozycji, skutecznej identyfikacji, rozliczalności i odpowiedzialności, opisu systemów zarządzania i kontroli oraz warunków technicznego i finansowego zarządzania unijnym wsparciem, włącznie z kwalifikowalnością wydatków;
 - d) procedur odzyskiwania środków we wszystkich krajach uczestniczących;
 - e) monitorowania i oceny;
 - f) działalności promocyjnej i informacyjnej;
 - g) zarządzania dzielonego i pośredniego, o którym mowa w art. 6 ust. 2 rozporządzenia (UE) nr .../2014*.

* Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

TYTUŁ IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 13

Przekazanie uprawnień

Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 14 w celu zmiany załącznika II. W szczególności, po opublikowaniu sprawozdania z przeglądu śródkresowego i w oparciu o zalecenia zawarte w tym sprawozdaniu, Komisja przyjmie – do dnia 31 marca 2018 r. – akt delegowany zmieniający załącznik II.

Artykuł 14

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 13, powierza się Komisji na okres do dnia 31 grudnia 2020 r.

3. Przekazanie uprawnień, o których mowa w art. 13, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
5. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 13 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 15

Komitet

Komisję wspomaga Komitet ds. Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 16

Uczestnictwo państwa trzeciego nieobjętego przepisami art. 1

1. W należycie uzasadnionych przypadkach i w celu zapewnienia spójności oraz skuteczności unijnego finansowania lub usprawnienia współpracy regionalnej lub ponadregionalnej Komisja może postanowić – indywidualnie w każdym przypadku – o rozszerzeniu zakresu kwalifikowalności poszczególnych działań zgodnie z art. 2 rozporządzenia (UE) nr .../2014* na kraje, terytoria i obszary, które w inny sposób nie kwalifikowałyby się do otrzymania finansowania.

Niezależnie od art. 8 ust. 1 rozporządzenia (UE) nr .../2014*, w procedurach realizacji takich działań mogą uczestniczyć osoby fizyczne i prawne z danych krajów, terytoriów i obszarów.

2. Dokumenty programowe, o których mowa w art. 7, mogą zawierać zapis przewidujący możliwość, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu.

Artykuł 17

Pula środków finansowych

1. Pulę środków finansowych na wykonanie niniejszego rozporządzenia w latach 2014–2020 ustala się w wysokości 15 432 634 000 EUR w cenach bieżących. Na programy współpracy transgranicznej, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. c), przeznaczają się najwyżej 5 % środków z tej puli.

* Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia zawartego w dok. PE-CONS 130/13 (2011/0415(COD)).

2. Roczne środki zatwierdzają Parlament Europejski i Rada w granicach przewidzianych w wieloletnich ramach finansowych.
3. Zgodnie z art. 18 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013¹, orientacyjna kwota w wysokości 1 680 000 000 EUR z różnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych, a mianowicie z Instrumentu Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju ustanowionego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2014^{2*}, ENI, Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej (IPA II) ustanowionego na mocy rozporządzenia (UE) nr .../2014^{**} i Instrumentu Partnerstwa ustanowionego na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2014^{3***}, zostaje przydzielona na działania związane z mobilnością edukacyjną do lub z państw partnerskich w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 1288/2013 oraz na współpracę i dialog polityczny z organami, instytucjami i organizacjami z tych państw. Wykorzystanie tych środków podlega przepisom rozporządzenia (UE) nr 1288/2013.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1288/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające decyzje nr 1719/2006/WE, 1720/2006/WE i 1298/2008/WE (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 50).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2014 z dnia ... ustanawiające Instrument Finansowania Współpracy na rzecz Rozwoju na lata 2014-2020 (Dz.U. L ...).

* Dz.U.: proszę wstawić w tekście numer i uzupełnić w przypisie tytuł oraz datę i odniesienie do Dz.U. dla rozporządzenia w dok. PE-CONS 127/13 (2011/0406 (COD)).

** Dz.U.: proszę wstawić numer rozporządzenia w dok. PE-CONS 123/13 (2011/0404 (COD)).

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr .../2014 z dnia ... ustanawiające Instrument Partnerstwa na rzecz Współpracy z Państwami Trzecimi (Dz.U. L ...).

*** Dz.U.: proszę wstawić w tekście numer i uzupełnić w przypisie tytuł oraz datę i odniesienie do Dz.U. dla rozporządzenia w dok. PE-CONS 128/13 (2011/0411 (COD)).

Środki zostają udostępnione w ramach dwóch wieloletnich przydziałów obejmujących, odpowiednio, pierwsze cztery lata i pozostałe trzy lata. Przydział tych środków zostaje odzwierciedlony w wieloletnim indykatywnym programowaniu przewidzianym w niniejszym rozporządzeniu, zgodnie z ustalonymi potrzebami i priorytetami danych krajów. Przydziały te mogą zostać zmienione w przypadku istotnych nieprzewidzianych okoliczności lub poważnych zmian politycznych, zgodnie z priorytetami działań zewnętrznych Unii.

Artykuł 18

Europejska Służba Działań Zewnętrznych

Niniejsze rozporządzenie stosuje się zgodnie z decyzją 2010/427/UE.

Artykuł 19

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Kraje partnerskie, o których mowa w art. 1:

Algieria

Armenia

Azerbejdżan

Białoruś

Egipt

Gruzja

Izrael

Jordania

Liban

Libia

Republika Mołdawii

Maroko

Okupowane terytoria palestyńskie

Syria

Tunezja

Ukraina

ZAŁĄCZNIK II

Priorytety unijnego wsparcia udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia

W celu wsparcia realizacji szczegółowych celów przewidzianych w art. 2, a także przy uwzględnieniu wspólnie uzgodnionych dokumentów określonych w art. 3 ust. 2, finansowanie unijne może odnosić się do priorytetów określonych w pkt 1, 2 i 3 niniejszego załącznika.

Niektóre z tych priorytetów mogą być istotne dla więcej niż jednego rodzaju programu. Ewentualne zmiany w tym indykatywnym wykazie priorytetów wprowadza się z poszanowaniem zasady współodpowiedzialności.

Kwestie przekrojowe, w tym głęboka i trwała demokracja, prawa człowieka, równouprawnienie płci, walka z korupcją, a także zagadnienia związane ze środowiskiem, zostają uwzględnione w ramach tych priorytetów.

1. Unijne wsparcie na szczeblu dwustronnym dotyczy – w stosownych przypadkach – m.in. następujących priorytetów:
 - praw człowieka, dobrych rządów i praworządności, w tym reformy wymiaru sprawiedliwości, administracji publicznej i sektora bezpieczeństwa;
 - współpracy instytucjonalnej i rozwoju zdolności, w tym w zakresie wykonania umów lub porozumień Unii;
 - wspierania podmiotów społeczeństwa obywatelskiego i ich roli w procesach reform i przemianach demokratycznych;

- trwałego rozwoju gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, także na szczeblu regionalnym i lokalnym, a także spójności terytorialnej;
- rozwoju sektorów społecznych, zwłaszcza w odniesieniu do młodzieży, ze szczególnym uwzględnieniem społecznej sprawiedliwości i spójności oraz zatrudnienia;
- handlu i rozwoju sektora prywatnego, w tym wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw, zatrudnienia oraz tworzenia pogłębionych i kompleksowych stref wolnego handlu;
- rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, w tym bezpieczeństwa żywnościowego;
- zrównoważonej gospodarki zasobami naturalnymi;
- sektora energii, ze szczególnym uwzględnieniem efektywności energetycznej i energii odnawialnej;
- transportu i infrastruktury;
- kształcenia i rozwoju umiejętności, w tym kształcenia i szkolenia zawodowego;
- mobilności i zarządzania migracją, w tym ochrony migrantów;
- budowania zaufania i innych środków przyczyniających się do zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania, w tym wsparcia dla społeczności dotkniętych konfliktem oraz odbudowy po konflikcie.

Priorytety określone w niniejszym punkcie mogą przyczyniać się do osiągnięcia więcej niż jednego celu niniejszego rozporządzenia.

2. Unijne wsparcie na szczeblu wielonarodowym dotyczy – w stosownych przypadkach – m.in. następujących priorytetów:
- praw człowieka, dobrych rządów i praworządności;
 - współpracy instytucjonalnej i rozwoju zdolności;
 - współpracy regionalnej, zwłaszcza w ramach Partnerstwa Wschodniego, Unii dla Śródziemnomorza i partnerstwa na rzecz demokracji i wspólnego dobrobytu;
 - szkolnictwa wyższego i rozwoju zdolności, mobilności studentów i nauczycieli akademickich, młodzieży i kultury;
 - trwałego rozwoju gospodarczego, handlu i rozwoju sektora prywatnego oraz wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw;
 - sektora energii, w tym sieci energetycznych;
 - transportu i wzajemnych połączeń infrastruktury;
 - zrównoważonej gospodarki zasobami naturalnymi, w tym wodą, zielonego wzrostu oraz łagodzenia zmiany klimatu i przystosowywania się do niej;
 - wspierania społeczeństwa obywatelskiego;
 - mobilności i zarządzania migracją;

- budowania zaufania i innych działań przyczyniających się do zapobiegania konfliktom i ich rozwiązywania.

Priorytety określone w niniejszym punkcie mogą przyczyniać się do osiągnięcia więcej niż jednego celu niniejszego rozporządzenia.

3. Unijne wsparcie w ramach programów współpracy transgranicznej dotyczy – w stosownych przypadkach – następujących priorytetów:

- rozwoju gospodarczego i społecznego;
- środowiska, zdrowia publicznego i bezpieczeństwa;
- mobilności osób, towarów i kapitału.

Priorytety określone w niniejszym punkcie odzwierciedlają wspólne wyzwania. Na ich podstawie są określane – wraz z krajami uczestniczącymi we współpracy transgranicznej – priorytety szczegółowe. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego będą uczestniczyć w opracowywaniu programów; będą także, obok władz lokalnych i regionalnych, głównymi beneficjentami tych programów.

Przydziały środków finansowych według rodzaju programu

Programy dwustronne: do 80 %

Programy wielonarodowe: do 35 %

Programy współpracy transgranicznej: do 5 %
